

Making Space

The chassidic concept of tzimtzum and its applications in our service of G-d

[1] תורת שלום – ספר השיחות, ע' 8 (שמחת תורה תרס"א)

אמאל מיט יעדער חסידות וואס מ'האט געהערט... האט מען גיקעגט מיט דעם טאהן. ווארום עס איז ניטא א חסידות וואס מ'זאל אין איר ניט געפינען עפעס אראפ צוטרעגן צו זיך...

In the past, with every Chassidic teaching that one heard... one could act, because there is no Chassidic teaching in which one cannot find something to draw down to oneself...

[2] משלי כז, יט

כַּמִּים הַפְּנִים לַפְּנִים כִּן לֵב הָאָדָם לָאָדָם.

רש"י: "כמים" - הללו הפנים שאתה מראה לתוכן הן מראות לך. "כן לב האדם לאדם" - חברו לפי מה שאדם יודע שחבירו אוהבו כן הוא מראה לו פנים.

Just as water reflects the face that looks into it, so does the heart of a person reflect the love shown by their friend.

[3] ליקוטי אמרים תניא, פרק מו

זהו טבע הנהוג במדת כל אדם אף אם שניהם שוים במעלה ועל אחת כמה וכמה אם מלך גדול ורב מראה אהבתו הגדולה והעצומה לאיש הדיוט ונבזה ושפל אנשים ומנוול המוטל באשפה ויורד אליו ממקו' כבודו עם כל שריו יחדיו ומקימו ומרימו מאשפתו ומכניסו להיכלו היכל המלך חדר לפניו מחדר מקום שאין כל עבד ושר נכנס לשם ומתייחד עמו שם ביחוד וקירוב אמיתי וחיבוק ונישוק ואתדבקות רוחא ברוחא בכל לב ונפש עאכ"ו שתתעורר ממילא האהבה כפולה ומכופלת בלב ההדיוט ושפל אנשים הזה אל נפש המלך בהתקשרות הנפש ממש מלב ונפש מעומקא דלבא לאין קץ. ואף אם לבו כלב האבן המס ימס והיה למים ותשתפך נפשו כמים בכלות הנפש ממש לאהבת המלך:

Such is the common nature in the character of every man even when they are equal in status. How much more so when a great and mighty king shows his great and intense love for a commoner who is despised and lowly among men, a disgraceful creature cast on the dunghill, yet he [the king] comes down to him from the place of his glory, together with all his retinue, and raises him and exalts him from his dunghill and brings him into his palace, the royal palace, in the innermost chamber, a place such as no servant nor lord ever enters, and there shares with him the closest companionship with embraces and kisses and spiritual attachment with all heart and soul—how much more will, of itself, be aroused a doubled and

redoubled love in the heart of this most common and humble individual for the person of the king, with a true attachment of spirit, heart and soul, and with infinite heartfelt sincerity. Even if his heart be like a heart of stone, it will surely melt and become water, and his soul will pour itself out like water, with soulful longing for the love of the king.

הנה ככל הדברים האלה וככל החזיון הזה וגדול יתר מאד בכפלי כפליים לאין קץ עשה לנו אלהינו כי לגדולתו אין חקר ואיהו ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ונדע מזה"ק והאר"י ז"ל ריבוי ההיכלות והעולמות עד אין מספר ובכל עולם והיכל ריבוא רבבות מלאכים לאין קץ ותכלית. וכמ"ש בגמ' כתיב היש מספר לגדודיו וכתוב אלף אלפין ישמשוניה וריבו רבבן קדמוהי כו' ומשני אלף אלפין וכו' מספר גדוד אחד אבל לגדודיו אין מספר וכולם קמיה כלא ממש חשיבי ובטלים במציאות ממש כביטול דבור א' ממש לגבי מהות הנפש המדברת ועצמותה בעוד שהיה דיבורה עדיין במחשבתה או ברצון וחמדת הלב כנ"ל באריכות:

וכולם שואלים איה מקום כבודו ועונים מלא כל הארץ כבודו הם ישראל עמו. כי הניח הקב"ה את העליונים ואת התחתונים ולא בחר בכולם כי אם בישראל עמו והוציאם ממצרים ערות הארץ מקום הזוהמה והטומאה לא ע"י מלאך ולא ע"י כו' אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו ירד לשם כמ"ש וארד להצילו וגו' כדי לקרבם אליו בקירוב ויחוד אמיתי בהתקשרות הנפש ממש בבחי' נשיקין פה לפה לדבר דבר ה' זו הלכה ואתדבקות רוחא ברוחא היא השגת התורה וידיעת רצונו וחכמתו דכולא חד ממש. וגם בבחי' חיבוק הוא קיום המצות מעשיות ברמ"ח אברים דרמ"ח פיקודין הן רמ"ח אברין דמלכא...

In a manner corresponding in every detail to the said figure and image but to an infinitely greater degree, has the Lord our G-d dealt with us. For His greatness is beyond comprehension, and He pervades all worlds and transcends all worlds; and from the holy Zohar, as also from our Master Rabbi Isaac Luria of blessed memory, it is known of the infinite multitude of hechalot and worlds, and of the countless myriads of angels in each world and hechal. So does the Gemara note, "It is written: 'Is there any numbering of His hosts?' Yet, it is also written: 'A thousand thousands minister unto Him, and ten thousand times ten thousand stand before Him.'..." The discrepancy is explained by the answer, "A thousand thousands,... is the quota of one 'troop' but His troops are innumerable." Yet, before Him, all of them are accounted as nothing at all and are nullified in their very existence, just as one word is truly nullified in relation to the essence and being of the articulate soul whilst the utterance was still held in its [faculty of] thought, or in the will and desire of the heart, as has been explained above at length.

All these [angels] ask: "Where is the place of His glory?" And they answer: "The whole earth is full of His glory," that is, His people, Israel. For the Holy One, blessed be He, forsakes the higher and lower creatures choosing none of them but Israel His people, whom He brought out of Egypt— "The obscenity of the earth," the place of filth and impurity— "Not through the agency of an angel, nor of a saraf, ... but the Holy One, blessed be He, Himself in His glory" descended thither, as is written: "And I am come down to deliver them,..." in order to bring them near to Him in true closeness and unity, with a truly soulful attachment on the

level of "kisses" of mouth to mouth, by means of uttering the word of G-d, namely, the halachah, and the fusion of spirit to spirit, namely, the comprehension of the Torah and the knowledge of His will and wisdom, all of which is truly one [with G-d]; also with a form of "embrace," namely, the fulfillment of the positive precepts with the 248 organs, for the 248 ordinances are the 248 "organs" of the King...

[4] ליקוטי אמרים תניא, פרק מז - חייב אדם לראות את עצמו כאילו יצא היום ממצרים...

[5] ליקוטי אמרים תניא, פרק מח

כאשר יתבונן המשכיל בגדולת א"ס ב"ה כי כשמו כן הוא א"ס ואין קץ ותכלית כלל לאור וחיות המתפשט ממנו ית' ברצונו הפשוט ומיוחד במהותו ועצמותו ית' בתכלית היחוד ואילו היתה השתלשלות העולמות מאור א"ס ב"ה בלי צמצומי' רק כסדר המדרגות ממדרגה למדרגה בדרך עלה ועלול לא היה העוה"ז נברא כלל כמו שהוא עתה בבחי' גבול ותכלית...

הנה פרטיות הצמצומים איך ומה אין כאן מקום ביאורם. אך דרך כלל הן הם בחי' הסתר והעלם המשכת האור והחיות שלא יאיר ויומשך לתחתונים בבחי' גילוי להתלבש ולהשפיע בהן ולהחיותם להיות יש מאין. כי אם מעט מזער אור וחיות בכדי שיהיו בבחי' גבול ותכלית שהיא הארה מועטת מאד וממש כלא חשיבי לגבי בחי' הארה בלי גבול ותכלית ואין ביניהם ערך ויחס כלל כנודע פי' מלת ערך במספרים שאחד במספר יש לו ערך לגבי מספר אלף אלפים שהוא חלק אחד מני אלף אלפים אבל לגבי דבר שהוא בבחי' בלי גבול ומספר כלל אין כנגדו שום ערך במספרים שאפי' אלף אלפי אלפים וריבוא רבבות אין אפי' כערך מספר אחד לגבי אלף אלפי אלפים וריבוא רבבות אלא כלא ממש חשיבי.

וככה ממש היא בחי' ההארה מועטת זו המתלבשת בעולמות עליונים ותחתונים להשפיע בהם להחיותם לגבי ערך אור הגנוז ונעלם שהוא בבחי' א"ס ואינו מתלבש ומשפיע בעולמות בבחי' גילוי להחיותם אלא מקיף עליהם מלמעלה ונקרא סובב כל עלמין. ואין הפי' סובב ומקיף מלמעלה בבחי' מקום ח"ו כי לא שייך כלל בחי' מקום ברוחניות. אלא ר"ל סובב ומקיף מלמעלה לענין בחי' גילוי השפעה כי ההשפעה שהוא בבחי' גילוי בעולמו' נקראת בשם הלבשה שמתלבשת בעולמות כי הם מלבישים ומשיגים ההשפעה שמקבלים משא"כ ההשפעה שאינה בבחי' גילוי אלא בהסתר והעלם ואין העולמות משיגים אותה אינה נקראת מתלבשת אלא מקפת וסובבת...

Contemplating on the greatness of the blessed En Sof, the intelligent person [will realise] that as His name indicates, so is He— there is no end or limit or finitude at all to the light and vitality that diffuse from Him, may He be blessed, by His simple will, and which is united with His blessed essence and being in perfect unity. Had the worlds descended from the light of the blessed En Sof without "contractions," but according to a gradual descent, from grade to grade by means of cause and effect— this world would not, in such case, have ever been created in its present form, in a finite and limited order...

Now, as for the intricate details of the "contractions"— this is not the place for their explanation. But in general they are something in the nature of "occultation and concealment" of the flow of the light and vitality, so that only an extremely minute portion of light and vitality should illuminate and reach the lower creatures in a revealed manner, as it were, pervading them and acting in them and animating them so that they might receive existence ex nihilo, and be in a state of finitude and limitation. This constitutes an exceedingly contracted illumination, and it is considered as virtually nothing at all compared with the quality of the limitless and infinite illumination, and there is no reference or relationship between them, as the term "reference" is understood in values, where the figure 1 has a relevancy with the number 1,000,000, for it is one millionth part of it; but as regards a thing which is in the realm of infinity, there is no number that can be considered relative to it, for a billion or trillion do not attain the relevancy of the figure 1 in comparison with a billion or trillion, but is veritably accounted as nothing.

So, indeed, is the quality of the contracted illumination which informs the higher and lower worlds, acting in them and animating them— compared with the quality of the hidden and concealed light that is of an infinite order and does not clothe itself or exercise its influence in the worlds, to animate them in a revealed manner, but it "encompasses" them from above and is called sovev kol almin (the "Encompasser of all Worlds"). The meaning of this is not that it encircles and encompasses from above spatially, G-d forbid, for in spiritual matters the category of space is in no way applicable. But the meaning is that it "Encircles and encompasses from above" insofar as the so-called "revealed" influence is concerned, for influence which is in the category of "revelation" in the worlds, is referred to as "investiture", being "clothed" within the worlds, for the influence that they receive is clothed and comprehended by them; whereas the influence which does not come within the category of "revelation," but remains in occultation and concealment and is not apprehended by the worlds, is not described as being "invested" but as "encircling and encompassing..."

ולקרב אל השכל יותר הוא בדרך משל. כמו האדם שמצייר בדעתו איזה דבר שראה או שרואה הנה אף שכל גוף עצם הדבר ההוא וגבו ותוכו ותוך תוכו כולו מצוייר בדעתו ומחשבתו מפני שראהו כולו או שרואהו הנה נקראת דעתו מקפת הדבר ההוא כולו. והדבר ההוא מוקף בדעתו ומחשבתו רק שאינו מוקף בפועל ממש רק בדמיון מחשבת האדם ודעתו. אבל הקב"ה דכתיב ביה כי לא מחשבותי מחשבותיכם כו' הרי מחשבתו ודעתו שיודע כל הנבראים מקפת כל נברא ונברא מראשו ועד תחתיתו ותוכו ותוך תוכו הכל בפועל ממש. למשל כדור הארץ הלזו הרי ידיעתו ית' מקפת כל עובי כדור הארץ וכל אשר בתוכו ותוך תוכו עד תחתיתו הכל בפועל ממש שהרי ידיעה זו היא חיות כל עובי כדור הארץ כולו והתהוותו מאין ליש רק שלא היה מתהווה כמות שהוא עתה בעל גבול ותכלית וחיות מועטת מאד כדי בחי' דומם וצומח. אם לא ע"י צמצומים רבים ועצומים...

Let us make it more intelligible by means of an example. When a man forms an image in his mind of something that he has seen or sees— although the entire body and essence of that thing, both its exterior and interior and its very core, are completely mirrored in his mind and thought, for he has seen it or is seeing it in its entirety— this is expressed by saying that his mind encompasses that object completely, and that thing is enveloped by his mind and thought. But it is not encompassed in actual fact, only in the imagination of the man's thought and mind.

The Holy One, blessed be He, however, of Whom it is written: "For My thoughts are not your thoughts,..." surely His Thought and Mind knowing all created things, encompass each and every created being from its beginning to its end and its inside and very core, all in actual reality.

For example, in the case of the orb of this earth, His blessed knowledge encompasses the entire, diameter of the globe of the earth, together with all that is in it and its deepest interior to its lowest depths, all in actual reality. For this knowledge constitutes the vitality of the whole spherical thickness of the Earth and its creation ex nihilo. However, it would not have come into being as it now is, as a finite and limited thing, with an exceedingly minute vitality sufficient for the categories of inorganic matter and vegetation, were it not for the many powerful contractions...

[5] ליקוטי אמרים תניא, פרק מט

ותכלית כל הצמצומים הוא כדי לברוא גוף האדם החומרי ולאכפייא לס"א ולהיות יתרון האור מן החושך בהעלות האדם את נפשו האלהית והחיונית ולבושיה וכל כחות הגוף כולן לה' לבדו כנ"ל באריכות. כי זה תכלית השתלשלות העולמות. והנה כמים הפנים לפנים כמו שהקב"ה כביכול הניח וסילק לצד אחד דרך משל את אורו הגדול הבלתי תכלית וגנוז והסתירו... והכל בשביל אהבת האדם התחתון להעלותו לה'. כי אהבה דוחקת הבשר. עאכ"ו בכפלי כפליים לאין קץ כי ראוי לאדם ג"כ להניח ולעזוב כל אשר לו מנפש ועד בשר ולהפקיר הכל בשביל לדבקה בו ית' בדביקה חשיקה וחפיצה ולא יהיה שום מונע מבית ומבחוץ לא גוף ולא נפש ולא ממון ולא אשה ובנים.

The purpose of all the "contractions" is the creation of the material human body and the subjugation of the *sitra achra*, to bring about the preeminence of light supplanting darkness— when a person elevates his divine soul and his vivifying soul together with their garments and all the powers of the body, to G-d alone, as has been discussed earlier at length, for this is the purpose of the descent of the worlds. To quote [again] "As water mirrors the reflection of a face": As the Holy One, blessed be He, has, as it were, laid down and set aside, figuratively speaking, His great infinite light, and has stored it away and concealed it... — and all this because of His love for lowly man, in order to raise him up to G-d, for "Love impels the flesh," how much more, and an infinite number of times more, is

it fitting that a man also should relinquish and set aside all he possesses, both spiritually and physically, and renounce everything in order to cleave to Him, may He be blessed, with attachment, desire and longing, without any hindrance, within or without, neither of body nor soul, nor money, nor wife and children.

Parenthetically —

The charge to “renounce everything” and ignore all hindrances, “of body nor soul, nor money, nor wife and children,” should today be taken as a rhetorical statement of the degree to which we should dedicate ourselves to G-d, rather than as a practical instruction as to how we should dedicate ourselves to G-d. As Rabbi Nochum Greenwald has argued in recent articles, while in the Liozneh period (when Tanya was penned) R. Schneur Zalman did advocate such asceticism, he modified his stance in the Liady period and no longer made such stridently ascetic demands of his Chassidim. This modification was further developed in later generations and crystallized in the teachings and directives of the last Rebbe, who emphasized that the Chassidic way is ultimately to raise up all reality and all facets of human life, in their full richness, through harnessing them in the shared service of G-d. (ER)

[5] וידבר גו' אנכי, ב' דחג השבועות ה'תשכ"ח, אותיות ה-ז

גם הגילויים הכי נעלים, כולל גם האור שבבחינת גילוי העצם שלמעלה גם מהכלל הראשון השייך לעולמות (עליית הרצון), הוא בכדי שאח"כ יומשכו ממנו (ע"י ריבוי צמצומים) העשרה מאמרות שבהם נברא העולם. ועפ"ז צריך להבין, מדוע לא נמשכו מלכתחילה עשרה מאמרות... דכיון שהכוונה בהמצאת האור שלמעלה משייכות לעולמות היא בכדי שאח"כ יומשך ממנו האור שלפי ערך העולמות עד לעשרה המאמרות שבהם נברא העולם, הרי לכאורה הי' צריך להיות מלכתחילה המשכת (המצאת) העשרה מאמרות.

Even the the very loftiest revelations, including also the light that reveals the essence, which even transcends the first general revelation that relates to worlds (i.e. the arousal of will), is in order that afterwards will be drawn from it (via many contractions) the ten statements with which the world was created. Accordingly, we need to understand why were these ten statements not drawn forth at the outset... ? Since the purpose of the emission of light that transcends any relationship with worlds is so that afterwards light that relates to the worlds shall be drawn from it, culminating in the ten statements with which the world was created, the ten statements should seemingly have been drawn forth (emitted) at the very outset!?

הענין הוא, דבכדי שתושלם כוונת הבריאה, שהנבראים ע"י עבודתם יהיו בטלים לאלקות, היתה הבריאה באופן כזה שגם קודם העבודה תהי' בהנבראים כעין הכנה והכשרה להביטול שיפעלו ע"י עבודתם. ולכן היתה הבריאה באופן שבתחילה נמצא האור שלמעלה משייכות לעולמות, וממנו דוקא נמשך האור שלפי ערך העולמות, שע"ז נעשה ההכשרה בעולם להיות דירה לו ית'...

The explanation is that in order for the purpose of creation to be fulfilled, that through their service [of G-d] creations should become nullified [transparent] to divinity, creation had to be in such a way that even before their service a certain preparation and readiness would already exist in the creations for the nullification to be achieved through their service. Therefore creation was in this way that at the outset is found light that has no relationship to worlds, and specifically from this is drawn the light that does relate to the worlds, through which the world is readied to become a dwelling for G-d...

דהנה ידוע שהביטול בעולם שמצד גילוי האור שלפי ערך העולמות, הוא רק ביטול היש, מכיון שלגבי אור זה יש להם ערך, ואמיתית ענין הביטול, ביטול במציאות, הוא דוקא מצד האור שלמעלה משייכות לעולמות. ולהיות שכוונת הבריאה היא שהנבראים יהיו בטלים לאלקות בתכלית הביטול, ביטול במציאות, שעי"ז דוקא נעשים דירה לו ית', לכן ה' תחילה האור שלמעלה משייכות לעולמות, וממנו דוקא נמשך האור שלפי ערך העולמות, דעי"ז יש בו בהעלם גם מהאור שלמעלה משייכות לעולמות, וכמו שידוע שבנקודת הרשימה יש בהעלם (לא רק כל הפרטים שיומשכו אח"כ בהקו, אלא גם) מפנימיות האור שלמעלה משייכות לעולמות, וכבהמשל דרב ותלמיד, שבנקודת השכל של הרב (שנשאר אצלו בעת הצמצום) יש בהעלם כל הפרטים שישפיע אח"כ להתלמיד (שנמשכים מחיצוניות השכל של הרב), וגם מפנימיות השכל של הרב. ומכיון שהפרטים שנמשכים אח"כ עד להעשרה מאמרות שמהם נברא העולם בפועל הם (לא ענין בפ"ע, אלא) הפרטים של הכלל דמאמר אחד (עד לשרשו הראשון) שיש בו בהעלם מהאור שלמעלה משייכות לעולמות,

The nullification achieved in the world through the light that relates to the worlds is only the subjugation of ego, for on the part of this light they have some relation. And the true concept of nullification, transparency of being, is specifically achieved on the part of the light that transcends any relationship to the worlds. Being that the purpose of creation is that the creations shall be nullified to divinity to the ultimate degree of transparency, therefore the light that transcends any relationship with the worlds was first emitted, and from it specifically was drawn the light that relates to the worlds. Because through this it also carries the light the transcends relationship to the worlds in concealed form...

לכן, ע"י העבודה, מגלים בהעשרה מאמרות (ובהעולם שנברא מהם) ... גם האור שלמעלה משייכות לעולמות [ובדוגמת המשל דרב ותלמיד, שע"י שהתלמיד מעיין בהפרטים, הנה סוף סוף נעשה קאי אדעת' דרבי', שמגיע לשכל העצמי דהרב], דע"י גילוי אור זה, נמשך בעולם שיהי' בטל לאלקות בתכלית הביטול, ביטול במציאות.

Therefore, through service [of G-d] we reveal in the ten statements (and in the world created by them)... also the light that transcends relationship to the worlds [comparable to the parable of the teacher and student, that through studying the details the student will eventually come to the knowledge of his teacher, reaching the essential conception of the teacher]. Through the revelation of this [transcendent] light, we draw into the world that it shall be nullified to divinity to the ultimate degree, transparency of being.